

**ΒΑΡΑΘΡΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΓΩΝΙΩΝ ΜΑΛΕΒΙΖΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΑ ΒΑΡΑΘΡΑ "ΨΑΡΟΓΕΝΗ ΤΡΥΠΑ", "ΣΦΕΝΤΙΛΙΔΟΛΑΚΙ Ι", "ΠΡΙΝΟΥ ΤΑΦΚΟΣ",
"ΤΟΥ ΞΕΡΑΚΙΑ ΤΟ ΑΡΜΙ", "ΠΙΣΩ ΛΑΓΚΟΣ", "ΣΥΚΙΑΔΙ"
ΚΑΙ ΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟ "ΑΝΕΜΟΣΠΗΛΙΑ"**

Από τους
ΚΑΛΟΥΣΤ ΠΑΡΑΓΚΑΜΙΑΝ και ΓΙΑΝΝΗ ΝΑΘΕΝΑ

Το άρθρο αυτό αποτελεί την πέμπτη κατά σειρά ενότητα περιγραφών των βαράθρων της Κοινότητας Γωνιών Μαλεβιζίου. Παρουσιάζονται έξι ακόμη βαράθρα και ένα σπήλαιο.

1. Το βαράθρο "Ψαρογένη Τρύπα"

Εξερευνήθηκε και χαρτογραφήθηκε από τους Α. Παπαδάκη, Σ. Πατραμάνη και Ι. Νάθενα στις 23.1.1991. Σύμφωνα με μαρτυρίες των κατοίκων το βαράθρο εχρησιμοποιείτο για να κρύβουν διάφορα εκκλησιαστικά είδη από τους τούρκους.

Προσπέλαση: Ακολουθώντας τον χωματόδρομο, νότια των Γωνιών, μετά πέντε περίπου χιλιόμετρα φτάνουμε στη θέση Τσάκαλος, όπου και το ομώνυμο βαράθρο, από το οποίο υδρεύεται το χωριό. Ανεβαίνουμε τη βόρεια πλαγιά του βουνού Ψαρογένη. Στη μέση περίπου της πλαγιάς (περίπου 500 μ.) βρίσκεται η είσοδος του βαράθρου.

Περιγραφή: Πρόκειται για μια διευρυμένη διάκλαση διεύθυνσης Β - Ν. Η είσοδος είναι μακρόστενη με μήκος 9 και πλάτος 1 μ. Ακολουθεί κατακόρυφη κατάβαση 12 μ. Το δάπεδο έχει μέσες διαστάσεις 10 x 2 μ. και καλύπτεται από πέτρες. Στο βόρειο μέρος υπάρχει μια μικρών διαστάσεων (διάμετρος 0,5 μ.) τρύπα που συνεχίζει δυτικά προς τα κάτω για 4,5 μ.

2. Το βαράθρο "Σφεντιλιδολάκι Ι"

Εξερευνήθηκε και χαρτογραφήθηκε από τους Α. Παπαδάκη, Σ. Πατραμάνη και Ι. Νάθενα στις 21.4.1991.

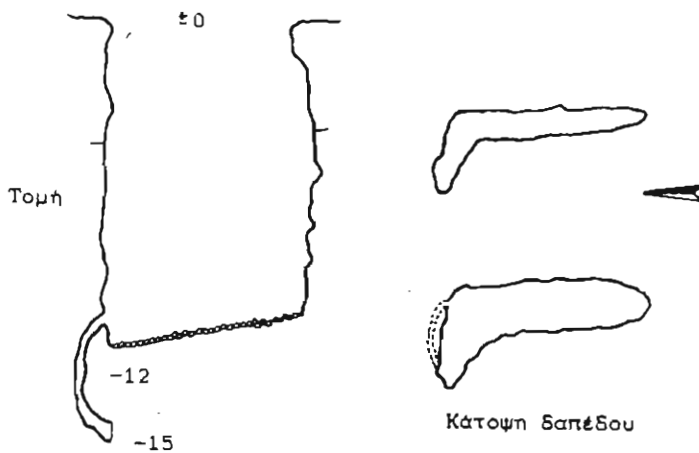
Προσπέλαση: Η προσπέλαση είναι όμοια με του βαράθρου "Πίσω Λαγκός" που περιγράφεται πιο κάτω, περίπου μετά 500 μ. προχωρώντας για το γνωστό βαράθρο "Ψηστράκι", στο βόρειο μέρος της περιοχής "Στα Σκαλερά του Πελεκητού".

Περιγραφή: Η είσοδος ήταν κλειστή και διανοίχθηκε μια τρύπα διαστάσεων 0,5 x 0,5 μ. Ακολουθεί κατακόρυφη κατάβαση 17 μ. Το δάπεδο είναι κατηφορικό με διαστάσεις 15 x 6 μ. και προχωρεί από ΝΔ προς ΒΑ. Λόγω της επικίνδυνης για τους βοσκούς θέσης του βαράθρου, ξανακλείσαμε την είσοδο μετά την επίσκεψη.

*Six potholes and a cave at Gonies, Malevizion, Crete
by K. Paragiamian and G. Nathenas*

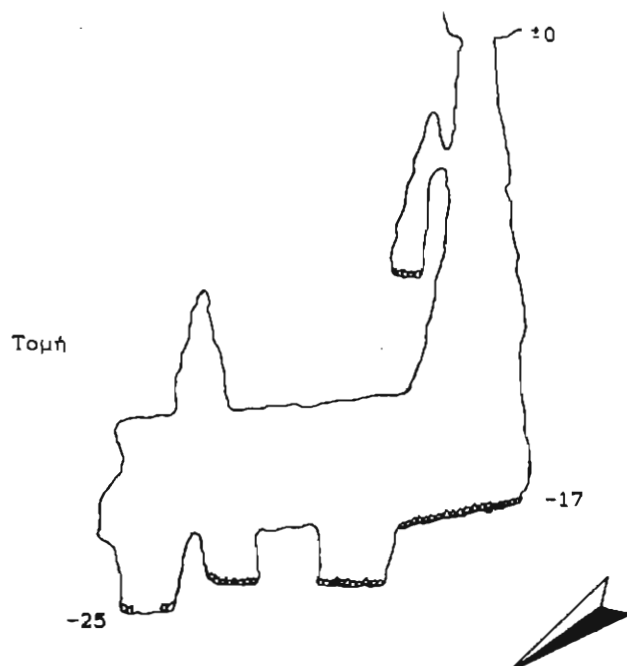
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Τμήμα Κρήτης

Βάραθρο "Ψαρογένη τρύπα" κοινότητας Γωνιών, Ηρακλείου Κρήτης.

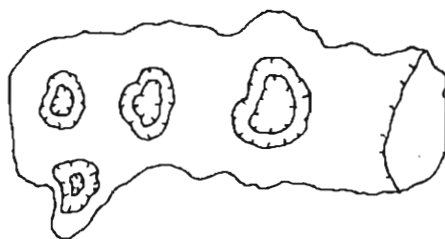

Μετρήσεις: Ι. Νάθενας, Σ. Πατραμάνης, 1991
Αποτύπωση: Κ. Παραγκαμιάν

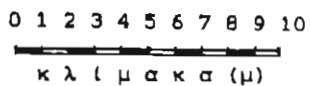
Βάρβαρο "Σφεντιλολάκι" κοινότητας Γωνιών, Ηρακλείου Κρήτης.

Κάτοψη Εσπέδου

Μετρήσεις: Σ. Πατραμάνης, 1991
Αποτύπωση: Κ. Παραγκαμιάν

3. Το βάραθρο "Πρίνου Τάφος"

Εξερευνήθηκε και χαρτογραφήθηκε από τους Π. Τσαγκαράκη και Ι. Νάθενα στις 22.4.1991.

Προσπέλαση: Φεύγοντας νότια των Γωνιών και ακολουθώντας τον χωματόδρομο προς τον Ο.Τ.Ε., μετά ενάμιση χιλιόμετρο συναντούμε μια διασταύρωση. Στρίβουμε αριστερά και σε 500 μ. περίπου, λίγο πριν τις τελευταίες καλλιέργειες αμπελιών, αρχίζουμε να κατηφορίζουμε τη ρεματιά. Στα 300 μ. περίπου, από τη δεξιά πλευρά της ρεματίας υπάρχει ένας πρίνος, στη ρίζα του οποίου βρίσκεται η είσοδος του βάραθρου.

Περιγραφή: Η είσοδος είναι κλεισμένη με ογκόλιθους. Περάσαμε από ένα στενό πέρασμα που υπάρχει. Ακολουθεί κατακόρυφη κατάβαση 13 μ. Το δάπεδο είναι κατηφορικό από νότο προς βορρά, έχει μήκος 7 μ. και πλάτος 2 μ. Στο βορειότερο υπάρχει μια απότομη κατάβαση 2 μ. Στο σημείο αυτό το βάραθρο στενεύει. Το συνολικό βάθος είναι 17 μ.

4. Το βάραθρο "Του Ξερακιά το Αρμί"

Εξερευνήθηκε και χαρτογραφήθηκε από τον Ι. Νάθενα στις 22.4.1991.

Προσπέλαση: Το βάραθρο βρίσκεται στην ομώνυμη περιοχή, 2 χλμ. νότια των Γωνιών. Πιο συγκεκριμένα, βρίσκεται στην κορυφή του αρμιού απέναντι και νότια από το γνωστό βάραθρο "Σημαντηράκι", του οποίου την περιγραφή έχουμε παρουσιάσει στην πρώτη ενότητα εργασιών της σειράς "Βάραθρα στην περιοχή της Κοινότητας Γωνιών Μαλεβιζίου Κρήτης".

Περιγραφή: Η είσοδος έχει μήκος 9 μ. και πλάτος 5 μ., αλλά είναι φραγμένη κατά τα δύο τρίτα με ογκόλιθους. Ακολουθεί κατακόρυφη κατάβαση 36 μ. Το δάπεδο είναι κατηφορικό, διεύθυνσης Β - Ν, με συνολικό μήκος 30 μ. Αρχικά έχει πλάτος 4 μ., από τη μέση και μετά όμως διευρύνεται προς ανατολάς μέχρι πλάτους 16 μ. Στο σημείο αυτό υπάρχουν και αρκετά σταλαγμιτικά. Το συνολικό βάθος είναι 46 μ.

5. Το βάραθρο "Πίσω Λαγκός"

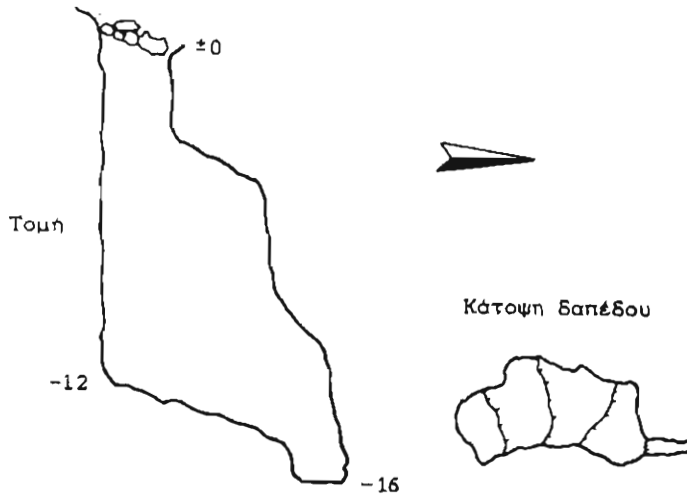
Εξερευνήθηκε και χαρτογραφήθηκε από τους Ι. Νάθενα, Α. Παπαδάκη και Σ. Πατραμάνη στις 21.4.1991. Ακολούθησε και άλλη επίσκεψη, στις 2.6.1991, στην οποία, εκτός των δύο πρώτων, συμμετείχαν και οι Κ. Παραγκαμιάν και Ι. Πλαϊτής.

Προσπέλαση: Το βάραθρο βρίσκεται ΝΝΔ των Γωνιών. Από τις Γωνιές, παίρνοντας το δρόμο που οδηγεί στις εγκαταστάσεις του Ο.Τ.Ε., μετά από 15 χλμ. φτάνουμε στο Λακκί της Κακαριδας. Ανεβαίνοντας, προς βορρά τη λαγκαδιά του βουνού, μετά από πορεία 15 περίπου λεπτών φτάνουμε στην περιοχή "Μούρη του Ψητρακιού", όπου βρίσκεται το βάραθρο. Το υψόμετρο είναι περίπου 800 μ.

Περιγραφή: Η είσοδος είναι μικρή, διαστάσεων 1 x 1,5 μ. Ακολουθεί κατακόρυφη κατάβαση 6 μ. που οδηγεί σε πατάρι διαστάσεων 8 x 3 μ. Στη ΝΑ μεριά του παταριού ξεκινά μονοκόμματο βάραθρο 56 μ. Στα πρώτα 26 μ. το βάραθρο έχει μέσο φάρδος 3 μ., ενώ παρακάτω διευρύνεται στα 10 μ. Το δάπεδο έχει μέγιστες διαστάσεις 15 μ. (Β - Ν) και 13 μ. (Α - Δ) και καλύπτεται στο σύνολό του από σταλαγμιτικό υλικό πάχους μέχρι 5 εκ. Στη ΒΒΔ περιοχή του

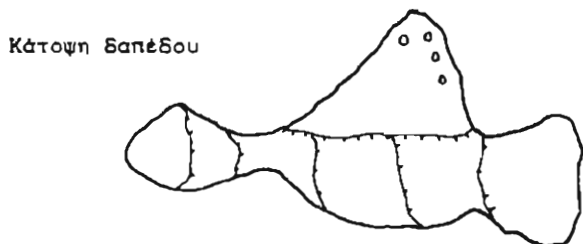
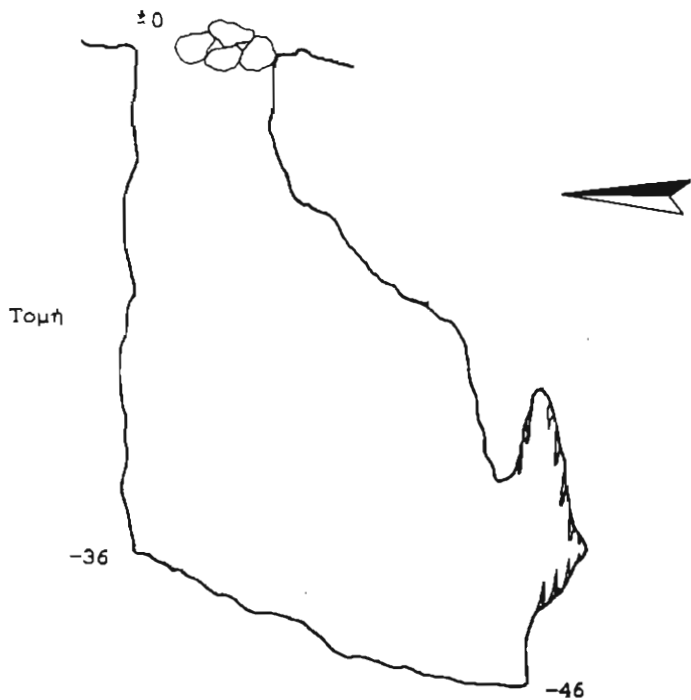
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Τμήμα Κρήτης

Βάραθρο "Πρίνου τάφκος" κοινότητας Γωνιών, Ηρακλείου Κρήτης.

Μετρήσεις: Ι. Νάβενας, 1991
Αποτύπωση: Κ. Παραγκαμιάν

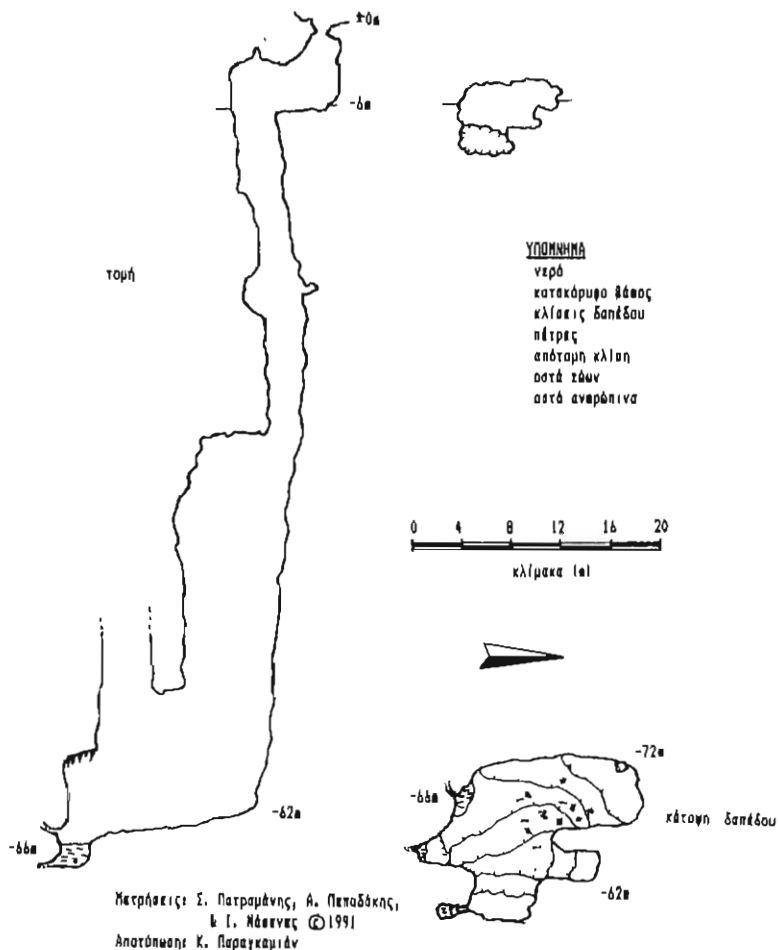
Βάραθρο "Ξερακιά Αρμί" κοινότητας Γωνιών, Ηρακλείου Κρήτης.

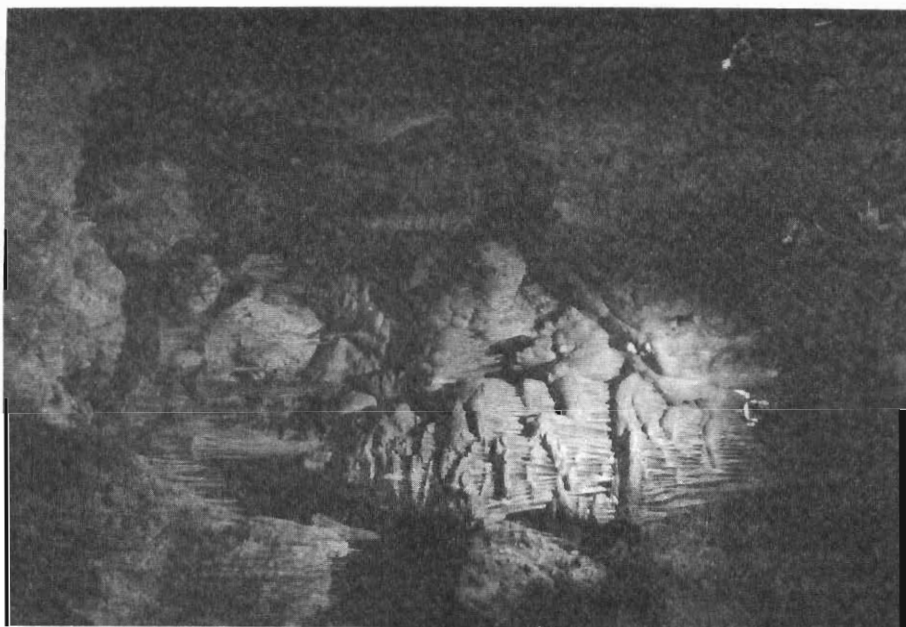

Μετρήσεις: Ι. Νάθνας, 1991
Αποτύπωση: Κ. Παραγκαμιάν

0 2 4 6 8 10
κ λ ι μ α κ α (μ)

Βάραθρο "Πίσω Λαγκός" κοινότητας Γωνιών, Ηρακλείου Κρήτης.

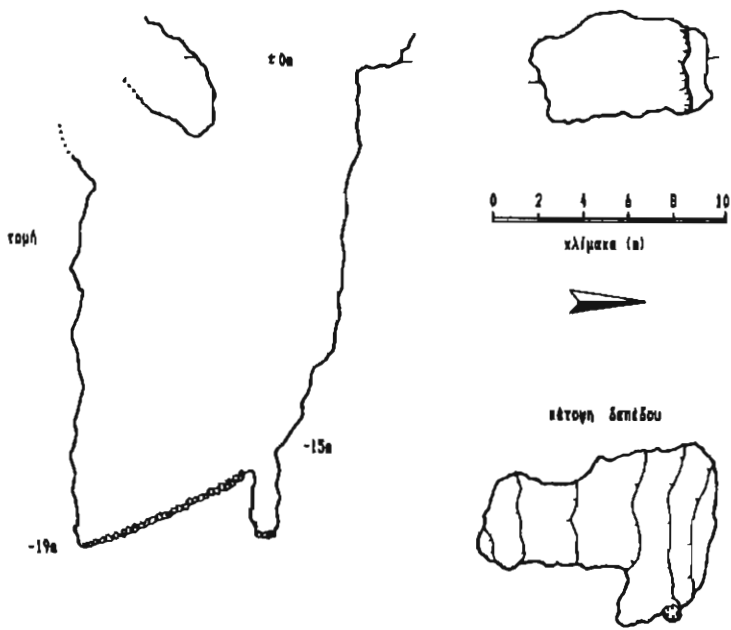

"Πίσω Λαγκός" (φωτ. Κ. Παραγκαμιάν)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΠΗΛΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Τμήμα Κρήτης

Βάραθρο "Συκίδι" κοινότητας Γωνιών, Ηρακλείου Κρήτης.

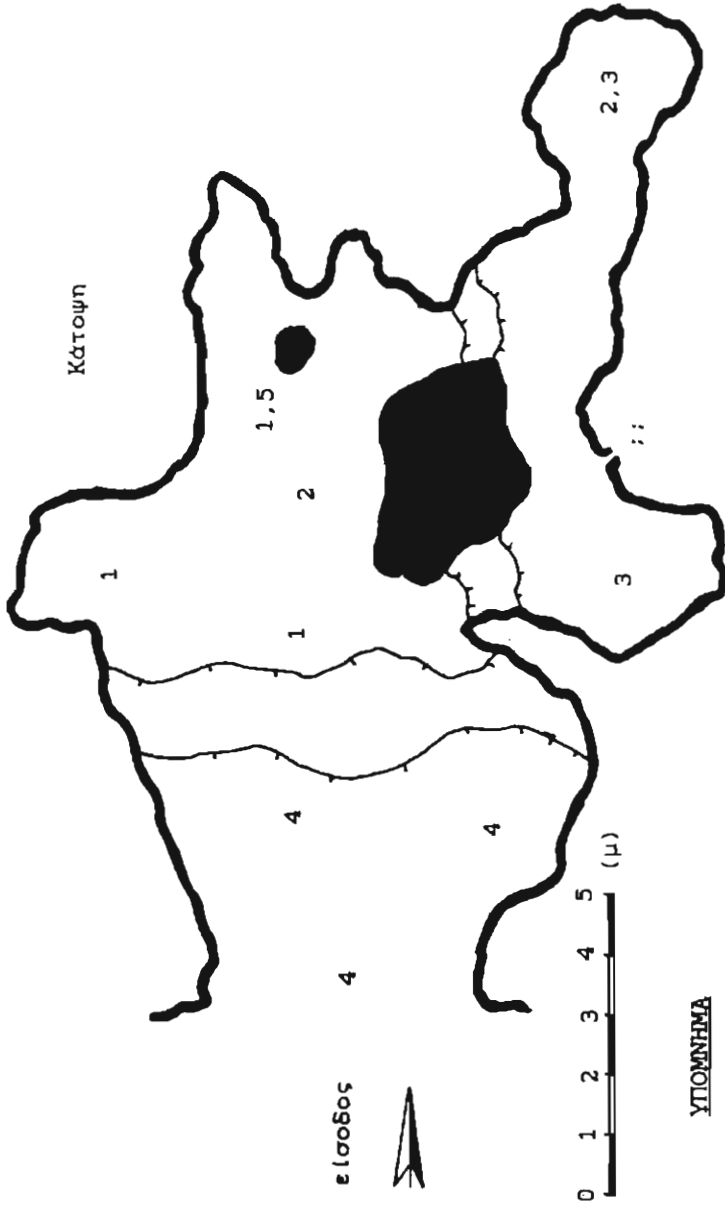

ΥΠΟΜΕΤΡΑ

κετακέρυφο βήμας
κλίσεις δεπίδου
αέρες
απότομη κλίση

Μετρήσεις Ι. Νάνας ©1990
Απόδοση: Κ. Παργαμιάδης

Σπήλαιο "Ανεμόσπηλιος" κοινότητας Γωνιών, Ηρακλείου Κρήτης.

Μετρήσεις: Ι. Νάθενας, 1991
Αποτύπωση: Κ. Παραγκαμιάν

δαπέδου βρέθηκαν πλήθος από οστά φυτοφάγων θηλαστικών και ανθρώπινα οστά από τουλάχιστον δύο σκελετούς. Στη βόρεια πλευρά υπάρχουν τρία τέλματα με νερό. Το δυτικότερο έμοιαζε με σιφώνι και γι' αυτό τον λόγο κατά τη δεύτερη επίσκεψη το αδειάσαμε με λάστιχο. Διοχετεύσαμε τα νερά στο χαμηλότερο μέρος του βάραθρου, στο βρειότερο σημείο του δαπέδου, που άλλωστε είναι και το σημείο εκροής του νερού όταν ξεχυλίζουν τα τέλματα. Το σημείο αυτό παρουσιάζει ενδιαφέρον και ελπίζουμε σε κάποια μελλοντική αποστολή να διανοιχθεί προς εξερεύνηση. Το συνολικό βάθος του βάραθρου ήταν 72 μ. Η θερμοκρασία ήταν 9°C, ενώ η σχετική υγρασία 90%.

6. Το βάραθρο "Συκιδι"

Εξερευνήθηκε και χαρτογραφήθηκε από το Γιάννη Νάθενα την 1.1.1990.

Προσπέλαση: Φεύγοντας νοτιοδυτικά του χωριού, μετά από 2 χλμ. περίπου, φτάνουμε στην περιοχή "Λιθαράς". Ανηφορίζουμε το μικρό φαράγγι που υπάρχει εκεί και μετά από 500 μ. ανηφορίζουμε στη νότια πλαγιά. Σε απόσταση περίπου 300 μ. από την κοίτη του ρυακιού βρίσκεται το βάραθρο.

Περιγραφή: Η είσοδος έχει μήκος 6 μ. και πλάτος 2 μ. Ακολουθεί κατακόρυφη κατάβαση 15 μ. Το δάπεδο είναι κατηφορικό προς νότο, γεμάτο πέτρες και έχει διαστάσεις 9 x 4 μ. Στη ΒΒΑ πλευρά υπάρχει μικρό βάραθρο βάθους 3 μ. Το συνολικό βάθος είναι 19 μ.

7. Το σπήλαιο "Ανεμοσπηλιά"

Εξερευνήθηκε και χαρτογραφήθηκε από τους Ι. Νάθενα και Μ. Καντιδάκη στις 23.6.1991.

Προσπέλαση: Βρίσκεται ανατολικά των Γωνιών. Ακολουθώντας τον αμαξιτό δρόμο που οδηγεί στις εγκαταστάσεις του Ο.Τ.Ε., μετά από 1 χλμ. και στη θέση Κάλυβος στρίβουμε αριστερά στη διακλάδωση και παίρνουμε πλέον το δρόμο που οδηγεί στο βάραθρο "Τσάκαλος", από το οποίο υδρεύεται η Κοινότητα. Από τον "Τσάκαλο" κατηφορίζουμε προς νότο προς του Μπουρνέλη τη μάντρα. Από εκεί ανηφορίζουμε την πλαγιά προς ΝΑ για 500 μ., φτάνοντας στην κορυφογραμμή όπου είναι και το βάραθρο (θέση Πύργος). 100 μ. πιο κάτω βρίσκεται τσιμεντένιος κύλινδρος της Γ.Υ.Σ. Το υψόμετρο είναι 750 μ. Το σπήλαιο βρίσκεται νότια της περιοχής "Σκαρρόλιθος" και του ομώνυμου βάραθρου (του οποίου η περιγραφή έχει γίνει σε προηγούμενο άρθρο), σε απόσταση περίπου 500 μ., τα οποία κατηφορίζουμε στην βόρεια περιοχή του φαραγγιού.

Περιγραφή: Η είσοδος έχει 4 μ. πλάτος και 4 μ. μέγιστο ύψος. Η πρώτη αίθουσα προχωρεί προς βορρά με μέγιστο μήκος 15 μ., μέσο πλάτος 5 μ., ενώ το ύψος οροφής είναι αρχικά 4 μ. και από τη μέση και μετά από 1 έως 2 μ. Τόσο στη μέση, όσο και στο τέλος της πρώτης αίθουσας, υπάρχουν δύο εισοδοί που οδηγούν κατηφορικά προς μια άλλη αίθουσα μήκους 10 μ., μέσου πλάτους 2 μ. και μέσου ύψους 3 μ. Το σπήλαιο έχει λίγα και ανενεργά σταλαγμιτικά.